

На основу члана 15. став 4. Закона о заштити од узнемиравања на раду („Службени гласник Републике Српске“, број 90/21) и члана 83. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 115/18, 111/21 и 15/22), директор Републичке управе за инспекцијске послове, доноси

ПРАВИЛНИК О ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ ОД УЗНЕМИРАВАЊА НА РАДУ КОД ПОСЛОДАВЦА

Члан 1.

(1) Овим правилником о поступку заштите од узнемиравања на раду (у даљем тексту: Правилник), у складу са Законом о заштити од узнемиравања на раду, прописује се начин подношења захтјева за заштиту од узнемиравања на раду, начин одређивања комисије за спровођење поступка заштите од узнемиравања код послодавца, лице којем се захтјев подноси, начин обезбјеђења тајности података и друга питања битна за спровођење поступка заштите од узнемиравања на раду.

(2) Основне вриједности на којима се заснива рад код послодавца, а са циљем чијег поштовања се и доноси овај правилник су:

- 1) интегритет и поштење,
- 2) рационалан однос према времену и другим ресурсима свих запослених,
- 3) професионалан приступ раду кроз посвећеност и уважавање колега,
- 4) отвореност и поштовање према колегама,
- 5) друштвена одговорност и дисциплина,
- 6) подстицање и промоција хуманости.

Члан 2.

(1) Узнемиравање на раду је свако понашање према раднику, групи радника или послодавцу, које може нанијети штету физичке, психичке или сексуалне природе.

(2) Радњама узнемиравања на раду сматрају се:

- 1) физички напад или пријетња физичким нападом,
- 2) вербално нападање, обраћање уз вику, пријетњу или вријеђање,
- 3) непримјерено јавно коментарисање личних својстава и особина радника,
- 4) упућивање вулгарних коментара,
- 5) неоправдано искључивање радника из радних процеса и процеса доношења одлука, одузимање раднику средстава потребних за обављање посла и забрана комуницирања са радником,
- 6) неоправдано ускраћивање неопходних информација, намјерно давање погрешних информација или упутстава у вези са радом или радним процесом,
- 7) постављање неадекватно кратких рокова за извршење посла или неосновано преоптерећивање радника радним задацима,
- 8) додјелљивање неадекватних послова у континуитету, који нису у складу са стручном спремом и способностима радника, осим у случајевима и на начин утврђен прописима којима се уређује област рада,
- 9) неоправдано стално омаловажавање резултата рада радника,
- 10) прикупљање и обрада података о породичном, односно брачном статусу и планирању породице, захтијевање исправа или других података који нису од непосредног значаја за обављање послова код послодавца или остваривања права радника,

11) неосновано кажњавање или ускраћивање остваривања права по основу рада,
12) друге радње које имају за циљ или представљају угрожавање достојанства, угледа, личног и професионалног интегритета, здравља и положаја радника, које изазивају страх или стварају непријатељско, деградирајуће, понижавајуће или увредљиво окружење, погоршавају услове рада или доводе до тога да се радник изолује или наведе на то да откаже уговор о раду или други уговор.

(3) Подстрекавање и помагање у вршењу радњи из става 2. овог члана сматра се вршењем радњи узнемиравања на раду.

(4) Вршилац радње узнемиравања на раду из ст. 2. и 3. овог члана може бити послодавац, одговорно лице код послодавца, радник, група радника или треће лице с којим радник или послодавац редовно долази у контакт у обављању послова.

II ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ПОСЛОДАВЦА И РАДНИКА

Члан 3.

(1) Радник или послодавац који је знао или је морао знати да не постоје разлози за покретање судског поступка за заштиту од узнемиравања на раду, а покрене судски поступак са циљем да за себе или другог прибави корист или да другоме нанесе штету врши злоупотребу права на заштиту од узнемиравања на раду.

(2) Радник који врши узнемиравање на раду или који злоупотреби право на заштиту од узнемиравања на раду одговоран је за повреду радне обавезе, у складу са прописима којима се уређује област рада.

Члан 4.

(1) Послодавац је дужан да радницима обезбиједи ефикасну заштиту од узнемиравања на раду.

(2) Послодавац је дужан да радни процес организује на начин да се спречава појава узнемиравања на раду и обезбиједи услове рада у којима радници неће бити изложени узнемиравању на раду од послодавца, односно одговорног лица, другог радника и трећих лица.

(3) Послодавац одговара за штету коју одговорно лице код послодавца или радник, вршећи радње узнемиравања на раду проузрокује другом раднику, у складу са прописом којим се уређује област облигационих односа.

(4) Уколико је послодавац надокнадио штету коју је проузроковало одговорно лице код послодавца или радник, има право да од одговорног лица или радника потражује износ исплаћене штете.

Члан 5.

Поступак за заштиту од узнемиравања на раду спроводи се код послодавца, Агенције за мирно рјешавање радних спорова (у даљем тексту: Агенција), надлежног суда и органа надлежног за инспекцијски надзор.

III ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ЗАШТИТУ ОД УЗНЕМИРАВАЊА НА РАДУ КОД ПОСЛОДАВЦА

Члан 6.

(1) Радник који сматра да је изложен узнемиравању на раду има право да поднесе захтјев за заштиту од узнемиравања на раду у року од 30 дана од дана када је посљедњи пут извршена радња узнемиравања.

(2) Захтјев за заштиту од узнемиравања на раду радник подноси у писаној форми, директору Инспектората.

(3) Захтјев за заштиту од узнемиравања на раду, уз писану сагласност радника, може поднијети представник синдиката или други представник радника.

(4) Захтјев садржи:

1) Податке о подносиоцу захтјева,

2) Име и презиме, назив радног мјеста лица које тражи заштиту од узнемиравања,

3) Име и презиме, назив радног мјеста лица које се терети за узнемиравање,

4) Кратак опис понашања за које се оправдано вјерује да представља узнемиравање на раду,

5) Податке о трајању и учесталости понашања које се сматра узнемиравањем на раду, као и датум када је последњи пут уочено то понашање,

6) Доказе (свјedoци, писана документација, љекарски извјештај, дозвољени аудио и видео записи и др.),

7) Потпис лица које тражи заштиту од узнемиравања.

(5) Уколико се захтјев доставља путем поште, на коверти мора бити назнака „строго повјерљиво – не отварати“.

(6) Уколико захтјев није потпун, пријавилац се позива да исти допуни, а уколико захтјев не буде допуњен, поступак се наставља према постојећем стању списка предмета.

(7) Радник писарнице је дужан захтјев евидентирати у одговарајућу евиденцију повјерљиве поште, те се од момента пријема захтјева стара о повјерљивости свих података предметног случаја.

(8) Послодавац је дужан да по сазнању да је извршена радња узнемиравања на раду покрене поступак утврђивања одговорности за повреду радне дисциплине.

(9) Послодавац је дужан да у року од 15 дана од дана пријема захтјева за заштиту од узнемиравања на раду, односно од дана покретања поступка утврђивања одговорности за повреду радне дисциплине, спроведе поступак заштите од узнемиравања на раду.

Члан 7.

(1) Директор је дужан да именује комисију за спровођење поступка утврђивања околности везаних за повреду радне дисциплине, као и за спровођење поступка заштите од узнемиравања на раду.

(2) Комисију из става 1. овог члана чине 3 лица, од којих се један именује за предсједника комисије, који координише рад комисије и одређује конкретна задужења у погледу административних и техничких послова за рад комисије.

(3) О именовању комисије из става 2. овог члана директор одлучује рјешењем.

Члан 8.

(1) Поступак заштите од узнемиравања на раду код послодавца је хитан и затворен је за јавност.

(2) У поступку код послодавца, на захтјев једне од страна у спору, може да учествује представник синдиката или други представник радника.

(3) Подаци прикупљени у току поступка код послодавца су повјерљиве природе и могу се саопштавати само учесницима у поступку и надлежним органима у вези са поступком за заштиту од узнемиравања на раду.

(4) Прималац података прикупљених у току поступка код послодавца је обавезан да те податке третира строго повјерљиво и да их, осим на основу претходне писане сагласности даваоца података, не открива било ком трећем лицу. Прималац података је овлашћен да открије повјерљиве податке само, а и тада само у мјери у којој је то потребно, онима од радника који у складу са предметом поступка имају потребу знати те податке како би се поступак спровео на што ефикаснији начин.

(5) Изузеци од обавезе чувања повјерљивости података из става 4. овог члана су подаци који су, на дан њиховог пријема од стране примаоца података, већ јавно доступни, или је прималац података обавезан да их открије по налогу надлежног државног органа.

(6) Сви видови комуникације који су у вези са поступком заштите од узнемиравања на раду, укључујући, без ограничења, телефон, електронску преписку, писану преписку, обухваћени су обавезом чувања повјерљивости из овог члана.

(7) Обавеза чувања повјерљивости података је на снази за све вријеме трајања поступка заштите од узнемиравања на раду, као и по његовом окончању.

(8) Лице које претрпи штету због неовлашћеног одавања повјерљивих података од стране примаоца података, овлашћено је да потражује накнаду штете у складу са прописима облигационог права.

Члан 9.

(1) По пријему захтјева у рад, Комисија је дужана да у року од три дана одржи састанак са подносиоцем захтјева, а након одржаног састанка са подносиоцем захтјева, у року од три дана дужна је одржати састанак и са лицем које је означено као вршилац радње узнемиравања.

(2) Комисија може, уколико то сматра оправданим одржати и заједнички састанак, након појединачних разговора са учесницима.

(3) О одржаним појединачним и заједничким састанцима се воде записници.

(4) Комисија може и по службеној дужности да прикупља податке и доказе који ће јој помоћи у испитивању навода из захтјева.

(5) Комисија је дужна да испита све наводе из захтјева за заштиту од узнемиравања на раду, те да по окончању поступка утврђивања основаности захтјева, као и поступка заштите од узнемиравања на раду, састави писани извјештај о свим чињеницама утврђеним у току поступка.

(6) Извјештај из става 5. овог члана садржи и приједлог одлуке/активности за поступање по захтјеву, и то:

1) предузимање мјера и активности за отклањање акта, чињења или нечињења које је утврђено као радња узнемиравања којом је повријеђено или угрожено право подносиоца захтјева за заштиту,

2) предузимање мјера и активности за обезбјеђење заштите и остваривања права подносиоца захтјева,

3) предузимање мјера и активности за покретање поступка за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности запосленог за којег постоје основи сумње да је извршио радњу узнемиравања,

4) образложење.

Члан 10.

(1) Поступак за заштиту од узнемиравања на раду код послодавца сматра се окончаним закључивањем споразума у писаној форми између страна у спору.

(2) Споразум из става 1. овог члана има снагу извршне исправе.

(3) Ако стране у поступку код послодавца не закључе споразум о предмету спора у року од 15 дана од дана пријема захтјева за заштиту од узнемиравања на раду, односно од дана покретања поступка утврђивања одговорности за повреду радне дисциплине, директор доноси рјешење о обустављању поступка.

Члан 11.

- (1) Споразум о окончању поступка за заштиту од узнемиравања на раду (у даљем тексту: Споразум) садржи мјере које су усмјерене на престанак понашања које представља узнемиравање на раду и спречавање даљег узнемиравања.
- (2) Споразум може садржавати одредбе о накнади материјалне и нематеријалне штете.
- (3) Послодавац је дужан да спроведе мјере које су усмјерене на престанак понашања које представља узнемиравање на раду и спречавање даљег узнемиравања, а које су садржане у Споразуму.

IV ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ЗАШТИТУ ОД УЗНЕМИРАВАЊА НА РАДУ ПРЕД АГЕНЦИЈОМ ЗА МИРНО РЈЕШАВАЊЕ РАДНИХ СПОРОВА ИЛИ ПРЕД СУДОМ

Члан 12.

- (1) Радник који сматра да је претрпио узнемиравање на раду може да поднесе приједлог за мирно рјешавање спора Агенцији или да подигне тужбу за заштиту од узнемиравања на раду, уколико се поступак код послодавца обустави без закљученог Споразума.
- (2) Право на подношење приједлога за мирно рјешавање спора, односно подизање тужбе условљено је претходним обраћањем радника послодавцу захтјевом за заштиту од узнемиравања на раду.
- (3) Изузетно од става 2. овог члана, када је узнемиравање починио директор, право на подношење приједлога за мирно рјешавање спора, односно подизање тужбе није условљено претходним обраћањем радника послодавцу захтјевом за заштиту од узнемиравања на раду.
- (4) Рок за подношење приједлога за мирно рјешавање радног спора је 3 мјесеца од дана када је посљедњи пут извршена радња узнемиравања на раду, односно 3 мјесеца од дана истека рока за спровођење поступка заштите од узнемиравања на раду код послодавца (15 дана од дана пријема захтјева за заштиту од узнемиравања на раду, односно од дана покретања поступка утврђивања одговорности за повреду радне дисциплине).
- (5) Рок за подизање тужбе је 3 мјесеца од дана обустављања поступка мирног рјешавања радног спора код Агенције, односно 6 мјесеци од дана када је посљедњи пут извршена радња узнемиравања на раду.
- (6) Судски спор поводом заштите од узнемиравања на раду има карактер радног спора.

V ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ЗАШТИТУ ОД УЗНЕМИРАВАЊА НА РАДУ КОД ОРГАНА НАДЛЕЖНОГ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 13.

- (1) Ако раднику, који сматра да је изложен узнемиравању на раду према мишљењу доктора специјалисте медицине рада запосленог у надлежној здравственој установи, пријети опасност по здравље или живот, послодавац је дужан да, до окончања поступка за заштиту од узнемиравања на раду код послодавца, раднику који се терети за узнемиравање на раду изрекне једну од сљедећих мјера:
 - 1) премјештај у другу радну средину - на исте или друге послове, односно радно мјесто, или
 - 2) удаљење са радног мјеста уз накнаду плате, у складу са прописом којим се уређује област рада.

(2) Радник којем, према мишљењу доктора специјалисте медицине рада запосленог у надлежној здравственој установи, пријети опасност по здравље или живот, има право да одбије да ради ако послодавац не предузме мјере из става 1. овог члана.

(3) У случају из става 2. овог члана, радник је дужан да, без одгађања, обавијести Послодавца и надлежну инспекцију о одбијању рада.

(4) За вријеме док не ради, радник има право на накнаду плате у висини просјечне плате коју је остварио у претходна 3 мјесеца.

(5) Радник који је одбио да ради дужан је да се врати на рад након што је послодавац предузео мјере из става 1. овог члана, а најкасније до окончања поступка заштите од узнемиравања на раду.

Члан 14.

(1) Покретање поступка за заштиту од узнемиравања на раду, као и учешће у поступку не може да буде основ за:

1) стављање радника у неповољнији положај у вези са остваривањем права и обавеза по основу рада,

2) покретање поступка за утврђивање дисциплинске, материјалне и друге одговорности радника,

3) отказ уговора о раду, односно престанак радног или другог уговорног односа по основу рада,

4) проглашавање радника вишком, у складу са прописима којима се уређује област рада.

(2) Право на заштиту из става 1. овог члана има и лице које је присуствовало или свједочило узнемиравању, одбило налог за поступање које представља узнемиравање на раду или на било који начин учествовало у поступку за заштиту од узнемиравања, пружио или имало намјеру пружити информације или потребне доказе у поступку заштите од узнемиравања на раду.

VI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 15.

Овај правилник објавиће се на огласној табли Инспектората, а ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли.

Број: 24.012/020-15-1/22

Датум: 19.04.2022. године

ДИРЕКТОР
Милован Крчо